

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 16. maja 1996 • Leto VI, št. 10

GOSPODARSKI (GOSPODARJEV) KRIMINAL

Ob neki priložnosti so vprašali madžarskega ministrskega predsednika, zakaj vlada nič ne naredi proti gospodarskemu kriminalu. Gyula Horn je razprostrl svoje roke, dvignil ramena in namrščil obrvi ter dejal nekaj podobnega kot: ja, ka pa čemo, stvar je res obupna, z zakonitimi sredstvi se pač ne da kaj prida narediti, pa tudi sicer vlada ni nek preiskovalni organ itd. Jaz osebno sem buljil v televizijo kot tele v nova vrata. Nekaj sem tudi go-drnjal, ampak tega naslo-vljenec ni slišal. Sporazu-mevanje je na Madžarskem še vedno velikokrat eno-smerno. Enostransko. Pri-stransko.

Ena od pomembnih točk volilne kampanje - oh, kako dolgočasno se je spominjati teh korteških navlak, kajne? - vodilne, socialistične vladne stranke je bila ravno boj proti gospodarskemu kriminalu. Le-ta da ne povzroča samo velikanske gospodarske škode, ampak sila negativno vpliva tudi na "delovno moralo delovnih ljudi". Češ, tisti, ki pridno delajo (če sploh imajo službo), se težko prebijajo skozi življenje, medtem ko mafijci razkošno živijo. In se jim nič ne zgodi. Kaj je morala te zgodbe pa tokrat ne bi navajal, da ne bi še jaz širil tovrstnih plehkosti in cene nedemagoške misli.

Priznati pa velja, da je v teh zoprnih stvareh (v popsoševanjih) tudi kanček resnice. Tudi gospodarski kriminal se je kar razbohotil. Nasanka pa večino-ma tim mali človek. Že res, da se tu in tam znajde v karcerjih tudi kakšen nero-

den hudodelec iz labirintskega sveta biznisa, toda večina prevarantov kar uspešno deluje. Nema lokrat se pojavljajo celo kot velikodušni sponzorji in do-brodelniki, ki se jim nato vsi klanjamo, kako da so gos-pod plemeniti, da so otroški bolnici namenili nek drobiž iz ukradenega bogastva.

Kot rečeno, Horn je de-jal, da se v neki demokra-tični družbi vlada ne more in ne sme obnašati kot kakšen preiskovalni organ. Zdaj pa, verjeli ali ne, on sam je dal pobudo, da bi bilo potrebno ustanoviti ob vladi tkim. Preiskovalni urad, ki naj bi bil zadolžen za bolj uspešno odkrivanje hudodelstva na gospodar-skem področju. Če smo prej zapisali, da "sam", je to treba razumeti tako, da skorajda samo on sam ho-če ta urad. Koalicijski par-tnerji, svobodni demokrati,

že ne. Tudi pristojni člani vlade niso vedeli za to ini-ciativo vse do takrat, dokler preimer ni govoril o tej zadevi na nekem ljudskem zborovanju.

Prav gotovo se vsakdo strinja, da bi bilo treba ne-kaj storiti glede gospodar-skega kriminala, ki obvla-duje madžarsko gospodar-stvo vsaj v obsegu ene tretjine celotnega pod-sistema. Zakaj potem ugovori?

Zato, pravi Horn, ker so mogoče tudi v vrstah koa-licijskega partnerja poveza-ni s temi nečednimi posli. Zanimiva ugotovitev. Zlasti če pomislimo na kategori-čna zanikanja s strani šefa madžarske vlade, ko mu picajzlasti novinarji vseh vrst zastavljajo vprašanje: ali je res, da se je mafija na Madžarskem že dodobra vgnezdila tudi v najvišje po-litične in oblastne struk-ture? Kateri od dveh od-

govorov naj bi bil torej kukavičje jajce?

Že spet nek nov organ in urad, reče večina ljudi. Tile uradi v zadnjem času ra-stejo kot gobe po dežju. (Zavoljo spoštovanja do bralca si ne upam zapisati, kaj so obljubljali s tem v zvezi v volilnih bojih.) Sa-mo ustanovitev tega vla-dinega "posebnega" pre-iskovalnega urada bi stala kake pol milijarde forintov. Zaposlili naj bi od 110-180 ljudi, katerih osnovna plača naj bi se sukala okoli 125 tisoč forintov. Obstajal pa naj bi tudi sistem premij, ki bi - ob uspešnem delova-nju - nudil možnost podvo-jitve omenjenega denarja. Tako nagrajevanje pa bi daleč presegalo povprečne plače policistov. Zato so, jasno, tudi miličniki mne-nja, naj se ta sredstva namenijo njim. S tem bi se namreč izboljšali slabi po-goji njihovega delovanja.

Temu pa bi sledila večja uspešnost njihovega dela.

Istega mnenja so tudi javni tožilci. Po njihovem mnenju že obstajajo vsi or-gani, potrebni za uspešno zatiranje gospodarsko-kri-minalnega plevela (policija, tožilstvo, sodišča itd.). Sa-mo koordinacijo med po-sameznimi organi bi bilo potrebno bolje razviti. Oni bi rabili samo 60 milijonov za razvoj vsestranske po-datkovne baze, ki naj bi bila na razpolago vsem, ki so zainteresirani za omenjeno področje. Zdaj se bojda dogaja, da na policiji v ne-kem mestu, recimo, ne vedo povedati, ali v drugih mestih poteka kazenski postopek proti tej ali oni osebi in zakaj.

Se eden od številnih zadržkov je politične nara-ve. Tiste, ki so občutljivi za načela demokracije in usta-vnosti, in so že nekoliko starejši, rahlo spominja načrtovani vladni preisko-valni urad na stare čase. Gre npr. za reminiscence na tisto obdobje, ko se je tudi zloglasni Urad za na-rodno varnost (ÁVH) boril proti gospodarskemu kri-minalu. Proti tajnim klan-jem lastnih prašičev, proti temu, če kmet ni pometel vsakega svojega, še kako težko pridelanega, zrna na podstrešju in ga ni oddal državi, proti sabotaži pri ustanavljanju kmečkih za-drug itd.

Preiskovalni urad naj bi bil odgovoren samo vladi.

Če gospodar ne obvlada zakonitosti gospodarstva, gospodarnosti in ustavnosti, bi se temu pojavu lahko reklo tudi: gospodarjev kriminal.

Francek Mukič

V Sombotelu podpisali Sporazum o obmejnem sodelovanju

PRIBLIŽEVANJE EVROPSKI UNIJI

Župani nekaterih prekmurskih občin in predsednik pomurske madžarske samoupravne skupnosti ter župani nekaterih občin Železne in Zalske županije ter predsednik Zveze Slovencev so v Sombotelu podpisali Sporazum o obmejnem sodelovanju. Sočasno so ustanovili tudi Regionalni svet, ki bo skupaj z dvema delovnima skupinama skrbel za uresničevanje Sporazuma in dogovora ter izvedbo konkretnih projektov. Sporazum so podpisali za šest let, Regionalni svet pa bo vsako leto vodil drugi predsednik.

Sporazum o obmejnem sodelovanju pomeni potrditev dosedanjih stikov, je poudaril denimo slovenski veleposlanik v Budimpešti Ferenc Hájós, in za zelo pomembno ocenil vključitev obeh manjšin med podpisnike Sporazuma.

Eden izmed pobudnikov sporazuma, predsednik županijske skupščine Železne županije dr. Gyula Pusztai, pa ocenjuje, da se na ta način podpisniki približujejo težnjam Evropske unije, ki daje velik pomen regionalnemu sodelovanju in

lovanje na razpisih v programih PHARE. Madžarska stran je že dobila denar iz tega programa, enako avstrijska, medtem ko se Slovenija v to šele vključuje. Problem na slovenski strani pa je v novi lokalni samoupravi, ko male (sicer nekoliko

blizajočih se volitev negotova, zato v Sombotelu podpisani sporazum pomeni neke vrste nadomestilo v siceršnji praznini.

V Sporazum o obmejnem sodelovanju so zapisane naslednje naloge: skrb za razvoj prostora in prometa, oskrba prostora z energijo, varstvo narave in okolja, področje kulture, znanosti in izobraževanja; razvoj gospodarstva in turizma, področje zdravstva, javne varnosti in preprečevanje naravnih nesreč. In kot že zapisano, problematika porabskih Slovencev in prekmurskih Madžarov.

Razpravljalci iz obeh občin so se zavzeli tudi za čimprejšnjo ureditev prometnih povezav in menili, da bi kazalo ustanoviti brezcarinsko cono. Zavzeli so se tudi za odpiranje novih mejnih prehodov in za izboljšanje razmer na meddržavnem prehodu Rédcis-Dolga vas.

Glede na to, da imajo mejne županije s Prekmurjem in Pomurjem podpisanih že nekaj sporazumov o gospodarskem sodelovanju, prekmurska madžarska skupnost pa z Zalsko in Železno županijo o sodelovanju na področju izobraževanja in kulture, bi bilo dobro, če bi vse sporazume povezali v enotno prizadevanje za sodelovanje na vseh področjih. Ne zato, da bi posamezne sporazume ukinili, ampak da bi drugega z drugim uskladili s preprostim namenom - večjo učinkovitostjo. Iz sporazuma, ki ga ima prekmurska madžarska skupnost, je že nastal konkreten program sodelovanja, opredeljen z nosilci in izvajalci nalog. To pa je tista oblika, h kateri bi morali težiti v vseh sporazumih. Kajti čas je mnogo bolj naklonjen dejanju kot pa sporazumom zaradi sporazumevanja.

eR

povezovanju. Povedal je tudi, da imata Železna županija in županija Győr-Ménfőcsanak že tri leta podoben sporazum z avstrijsko Gradiščansko.

Tokratni sporazumi pa so tudi osnova za sode-

večje kot madžarske) občine niso regionalno povezane kakor so madžarske županije ali avstrijski okraji, še širše pa zvezne dežele. Usoda slovenskega regionalnega povezovanja pa je zaradi

SPLET MLADOSTI IN ZGODOVINE NA MONOŠTRSKEM ODRU

Narodnostna osnovna šola István Széchenyi je 3. maja v monoštrski gledališki dvorani pripravila zanimiv gala kulturni program, s katerim je počastila 10. obletnico narodnostne šole, 1100-letnico prihoda Madžarov na današnje ozemlje ter materinski dan. V pestrem, umetniško doganjanem programu so se predstavili učenci in učitelji narodnostne šole; na zanimiv način smo lahko podoživljali najpomembnejše mejnike madžarske zgodovine, od prihoda Madžarov, preko kronanja kralja Štefana, bojov za obstanek, enotnost in krepitev narodne zavesti, vse do današnjih dni madžarskega vsakdanjika. Skozi umetniško besedo madžarskih pesnikov in pisateljev, podprejeno z glasbo madžarskih skladateljev, so nastopajoči vzorno predstavili madžarsko zgodovino.

Tudi na prisotnost manjšin prireditelji niso pozabili, saj pomenijo manjšine bogastvo in pestrost vsake moderne družbene skupnosti; najprej se je s kratkim programom predstavila skupina nemških otrok. Tudi slovenski učenci pod vodstvom mentorice Agice Győrfői so skrbno pripravili svoj nastop. Izbrali so venček slovenskih narodnih plesov; nova folklorna skupina z dobro naštudiranim programom je navdušila gledalce. Vsa pohvala mentorici in marljivim plesalcem!

Kulturno-umetniški program monoštrske narodnostne osnovne šole je bil za obiskovalce res lepo doživetje.

VALERIJA

DAN INFORMACIJSKEGA MANAGEMENTA

V začetku 90-ih let je bila v okolici Monoštra 16-17 % brezposelnost, danes znaša, zahvaljujoč novim industrijskim obratom in industrijskemu parku, le 9 %. Po mnenju Zavoda za zaposlovanje v Monoštru bi bilo mogoče statistiko v bodoče še izboljšati, zato so pripravili dan informacijskega managementa, na katerem so predstavili svoje zahteve in pričakovanja brezposelni, delojemalci, samouprave, zavodi za zaposlovanje, podjetja in podjetniki.

Podjetja so dobila možnost, da so predstavila svoje izdelke. Nekatera podjetja so posebej za ta dan vložila tudi ponudbe za delovna mesta. Med iskanimi poklici so bili traktoristi, vozniki tovornjaka, strojniki, peki, administratorji in učitelji. Zavod za zaposlovanje je skupaj s kulturnim domom organiziral skupne programe v okviru gospodarske prireditve.

V drugi polovici dneva je prišlo do srečanja strokovnjakov in svetovalcev za usmerjanje gospodarskih procesov v tem prostoru. Károly Bauer - župan Mo-

noštra - je v svojem predavanju predstavil razvojni program mesta, ki seveda zajema tudi območja, poseljena s Slovenci.

A.K.

V Vojvodini obstaja vas, ki se imenuje Tóthfalu. Njeni predstavniki so preko Duna Tv-ja slišali najprej o naši Slovenski vasi (Rábatótfalu), ko je le-ta poročala o borovem gostuvarstvu. Takrat se je rodila ideja, da bi bilo dobro povezati vasi, občine s podobnim imenom. Poiskali so predstavnike v Slovenski vasi/Rábatótfalu in v Tahitótfalu ter jih povabili v Tothovo selo v Vojvodini.

V tej vasi živi madžarska manjšina, naselje je dobilo ime po posestniku, katerega last je bilo, zato se piše Tóthfalu.

Na prvem srečanju so predstavniki podpisali listino o namenu, da bodo iskali možnosti za sodelovanje.

ZA ČISTO VES

Če bi, povejmo, tak pred 30-50 letami komi tau pravo, ka do z vesi smetje za pejnaze tavozili, bi tej ljudje pravili, ka si malo zmejšani. V tisti cajtaj so naše vasnice nej etakše bile kak zdaj. Pri vsakši iži so meli živino, tam je pa bio gnoj vküp sklajeni. Če so pa smetje ličili na gnoj, tam je sprnelo pa eške na hasek prišlo. Kakše vejke pa listje, ka se je pod drejvaj vküp sprajlo, je lüstvo zažgalo.

pa prišli do toga, da so samouprave presiljene naprajti edno odredbo (rendelet), gde sploj podrovnoma doj napišejo, ka moremo s smetjama delati, kak bi lepšo okolje leko meli pa čisto ves.

Ka ta odredba piše? Samouprava od 1. juniuša 1996 v vesi doj postavi kontenere. Vsakšo gospodinjstvo je dužno svojo smetje v te kontenere položiti. Tau tak moremo razmeti, ka naprimer v

more takšo sam sraniti, po tisto samouprava vsakšo leto dvakrat pride. Za vse tau pa moremo plačati. Plačilo vsakšo leto znauvič zračuna samouprava. Letos, na 7 mejsacov moremo (vsakšo gospodinjstvo) 400 forintov plačati. S toga se niške ne more vöpotegniti. Če stoj se ne pobriga, da bi smetje v kontener lüčo pa de smetje indrik talüčo, tistoga samouprava leko poštrafa. Štraf je leko 10.000 forintov tü. Smetje de edna krmédinska firma - MÜLLEX Körmend tavozila.

Etakšo odredbo v Porabji nistarne vesi že majo. Na G. Seniki pa v Sakalauvci samouprave te dni napravijo tau odredbo. Če si zmislimo, sploj dobro je tau, da so etak skončali. Gnesden za te pejnaze privatno ne moreš svojo smetje tak sraniti, ka bi nej kvarilo lejpo naravo pa bi nej grdau kazalo po vesi.

Sto je eške odredbo rejč do rejči nej pršto, naj po tejm napravi. Tau je za nas napravljeno, za našo zdravje pa dobro čütenje. Istina, ka nas pejnaze košta, depa ka gnes ne košta pejnaze. Baukše, če mo se držali toga, ka so nam naprej napisali, naj naše slovenske vasnice tü lepe, zdrave pa čiste baudejo. Vej smo pa mi nej kakšni nemarni pa zamanjski ljudje.

I. Barber

Če pa gnes gledaš, ka vse pride vö samo z ednoga rama, te moremo prevediti, ka po starom tau nede. Po bautaj vse spakivano dobimo, dosta plastični stvari geste, stere nistarni zatok ta skrijejo, nistarni pa ta lüčajo, gde jim na pamet pride.

Etak je tau na D. Seniki tü, gde že več kak dve leta samouprava ranč nej gor držala edno takšo mesto, kama bi si leko tau smetje tavö zvozili. Na gnes smo

ednoj iži je leko več gospodinjstev (egy lakóházban lehet több háztartás), etak se vsakšo poseba računa.

Dolenjeseniška pristava (tanya) more v žakle spravlati smetje, pa samouprava vsakši mejsec odpela od nji té napunjene žakle. Tau si tü moremo zamerkat, ka nega samo ednofalé smetje. Geste takšo smetje, ka je nevarno. Tisto ne smejmo v te kontenere zlüčati. Vsakši

Inda svejta

ŠNJAVA, SKIŠNJAVA

Na Gorenjom Siniki starejše lüstvo tak pravi, ka gda človek spi, te leko pride na njaga skišnjava (mo-). Te prej trn žmetno gé človeki. More se gorbibiditi, more k sebi priti, pa te täodide. (Gda človek spi, te prej nej prisebi gé.) Na mlajše pa na veuke tö pride. V Sakalauvci tak pravijo, ka šnjava céctje vlačé. Drugo nej, sam ma céctje dugi. Gda oprávi tau, ka tisto vöspotégne, te se do-laobrné pa táde. Sam na ženske pride, na moške nej. Na mlade tö. Gda najbole človek spi, te nanga pride, pa te ga klači. Pa te

tisti človek nejma sapé, pa ne more gorastanti. Tisto prej ne vidi, sam ka te mantra.

V Sakalauvci pravijo, ka na mlajše néde. Na Go-

renjom Siniki pa so stari tak gučali, ka na male mlajše tö de. Nutri na klüčino lükjno prej pride. Zato so cote nutri tiskali, ka ne pride nutri. Tak prej vö-gleda, kak maček. Gda človek spi, te ma gor na prsi stauipi. Te že na pamet vzeme, ka tü ta gor dé. Gnauk je pri enoj iži skišnjava ojdla dejte cecat. Te so prej oča s črni vogličom tri križe potegnili na dveraj, pa so tak pravili: "Pridi, sekiro vzemen, pa ti nutri v boco sačén." Skišnjava prej ženska gé.

Marija Kozar

Pismo iz Sobote

MOJE SPRTOLETJE

Na, te je pa zdaj li sprtoletje prišlo es k nan v Soboto tö in že leko vöni pred krčmouf sidimo, pijemo pivo ali vino in se pomali segrevljemo na dolgo ščaküvanon sunci. Tak nan je lipou sideti in se pretegavati, ka se nan sploj nika ne da delati. Bole smo kak kače ali pa küščari na sunci, nej pa lidje, steri bi zatok kaj aj delali. Ali, če sto zača o ton brodit, se brž vözguči, ka je nekšen čüdnö zmatrani od toga sprtoletjšnoga zraka in sunca in ka takši zdaj že nemre delati ali kaj čednoga napraviti. Zatok sidimo tak tadale in gledamo ženske, ka se že bola slačijo kak oblačijo, in senjamo.

Rejsan, ženske na sprtoletje nekšo načišno farbo dobijo, lepše so kak gdakoli, dišijo čista načik, bole po žensko, tejlja pa se njin tak napnejo, ka ne vejš, stero bi glejdo. Te pa naj ob ton človik ške na delo brodi!

Tou, ka od mojih žensek doma ni ena toga ne razmej, tou nej trbej sploj gučati. Kak aj zdaj raztumačin mojoj tašči Regini, trno čedni ženski, ka nemren na gračeki okopavati pa sejati pa ške saditi v novo vrsto. Nemren, ka san trno zmatrani od sprtoletja in gledanja za ženskin svejton. Takšo njoj ranč na vüjo ne smej prijeti, vej pa zbisnej.

Zato se tak kouli kuče vlačin pa se držin gnouk za ledevje pa palik malo plantan, pa te pa röpin in kašlan. Tak se delan, kak če bi betežen biu in takšen betežen človik rejsan nemre delati, nej ka? Zdaj je že pomali nevola, ka več ne ven, kakši beteg aj si ške zmislin, ka mo ške dale bole fkraj od dela stau. Na, vseeno vüpan, ka de moja tašča Regina, trno čedna ženska, prle graček vrejd zejla, kak pa meni betegov sfali.

Ob vsen ton pa man v ton sprtoletnon matranji ške eden problem. Tak lipou je vöni pred kučof sideti pa fajn pomali špicere delati pa po guti doj piščavati. Ali že pa je tü moja tašča Regina, trno čedna ženska.

Či je človik betežen, ne smej vina piti, ka te ške bole betežen grata, mi sigdar pravi pa si že pá natoči nouvo posanco vode iz stüdenca. Tak mi mogouče šké povedati, ka so vsi tej betegi, ka san si je vözmislo, name prišli zavolo toga, ka moški včasi kaj bole spigemo. Dapa, ge dobro vejn, ka če bi vodou piu, bi rejsan betežen grato.

Zato je rejsan boukše, ka se tan v varaši, v Soboti pred kakšo krčmou dola sejden, fküper s takšimi, ka gnake probleme majo, kak jih man ge san. Te san med sebi gnakimi in ne viji me niške takši, ka bi njemi moja sprtoletjšna vola v nous šla. Pa tou tö, moja tašča Regina, trno čedna ženska, ne odi kouli po varaši, ka doma preveč dela ma z gračekon.

MIKI

Spremljajte televizijsko oddajo

SLOVENSKI UTRINKI

vsako drugo sredo ob 14.10 na 1. programu madžarske televizije.

Naslednja oddaja bo 15. maja 1996

(Ponovitev oddaje v soboto ob 8.45 na 2. programu.)

OD SLOVENIJE...

Drnovšek v ZDA in Kanado...

Slovenski premier dr. Janez Drnovšek se je mudil na obisku v Združenih državah Amerike. Med drugim se je pogovarjal z direktorjem FBI-ja Loisom Freehom in podpredsednikom Alom Gorom, s katerim sta podpisala tudi sporazum o kulturni dediščini med ZDA in Slovenijo. V Kanadi se je Drnovšek pogovarjal s svojim kolegom Cretienom in nekaterimi drugimi vodilnimi kanadskimi politikami.

... Školč pa v Avstraliji

Slovenska parlamentarna delegacija na čelu s predsednikom državnega zbora Jožefom Školčem se je mudila v Avstraliji. Obiskali so avstralski parlament, Vrhovno sodišče, pogovarjali pa so se tudi s predstavniki slovenske skupnosti v tej državi.

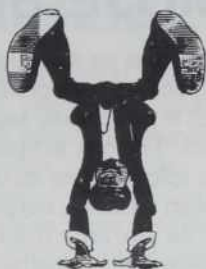
Predvollni odnosi

Slovenski krščanski demokrati niso zadovoljni z delom zunanjega ministra Zorana Thalerja in tako še vedno vztrajajo, da parlament glasuje o interpelaciji proti zunanjemu ministru, sicer članu stranke Liberalne demokracije Slovenije. Zaradi tega se vedno bolj šušlja, da bo premier Drnovšek preklical koalicijsko pogodbo in da bo do volitev, ki naj bi bile predvidoma jeseni, vodil manjšinsko vlado.

Enodnevna stavka šolnikov

Po zdravnikih so se za stavko zdaj odločili še zaposleni v vzgoji in izobraževanju. Šlo je za enodnevno opozorilno stavko, s katero so želeli oblast prisiliti k resnejšemu premisleku, predvsem glede zaostajanja plač v vzgoji in izobraževanju.

Jajjaaa?!

Vej pa don nej?!

Stariške brezi pameti. Jessica Dubroff je bila 7 letj stara. Njeni stariške so vžmislili, ka če bi njina či pelala fligar od enoga do drugoga konca Merike (11 gezaroz km), te baude njina či rekorderka na svejti. Najmlajša, štera je tau znala narediti. Štera bi tau znala. Kak vejmo, na žalost, fligar je dojspadno. Mala dekličina se je bujla z očom pa trenerom (kiképzó) vred.

Mati pa je v televizijski reportaži (Friderikusz) ranč nej tmo žalostna bila. Skor kak če bi se malo štimala. Prej hapsauk, ka je njena či don sedem lejt srečna bila. - *Velka nesreča, če vžraščeni takše rekorde dosegejo v norosti.*

Grbava kauža (celulit). Princessa Diana se je gorprosila, ka una buma nema zgrbano kaužo na nogaj, kak je bilau videti v ednaj engliškaj novinaj. Tisto je prej bilau od ledernoga sica v autoni pa fotografav trik (trúkk) s sveklostjo... Ne bojte čemerni gospa, je odgovorüu fotograf, fotoaparav ne laža! - *Diana je pá takši djoj zagnala, kak če bi nej pokazali samo njen celulit, liki njeno cejlo rit.*

Nebesa za müši. Na Holandskom špakolera-

jo o tom, ka bi na mezeváj s cukarno repo lejšnikovo kremu dojkrali, ka naj bi müši mele ka gesti. Tau bi prej bole fal bilau, kak znauva saditi cukarno repo, ka zaničajo vnožene müši. - *Vúpajmo se, ka Eurocrem, šteroga naši mali mlajši tö tak radi gejo, zato ne sfali.*

Zbüdite se tauvan-ge! Merikanarska firma (cég) Network Engineering Technologies je obečala 10 gezaroz tolarov tistomi kompjuterskomi pirati (kalóz), šteri de znau gorvtrgniti kode njenoga varnostnoga (biztonsági) sistema za kompjutere, pa de znau povedati numare njini mašinov. - *Te pa nemamo že tak zavole tauvanov?*

Mao pa njegov mau. Na Kinejzarskom so v 50-i lejtaj bile takše

komune ali vejsi, v šteraj so v ejkstra barakaj mogli živetu moški pa ejkstra ženske. Tisti tö, šteri so oženjeni bili. Njim je bilau dopuščeno, ka so se vsakši keden pau võre leko srečali s svojim zakonskim tivaršom. - *Dje, kak uragi pa se je leko narodilo don telko Kinejzarov?*

Reklama pa gala-ma. V ednoj restauraciji v Pennsylvaniji sta se dva brata vküper sfadila, če je naužic ginzu rejsan tak oster, kak v tv reklamaj pravijo. Eden je v čemeraj gorskočo, odleto v künjo, tam gorzgrabu en takši naužic pa edni köl-narci dojvrezo 60 centinov dugi konjski rep. - *Eške dobro, ka so v televiziji nej naužic za kopiti reklamozniivali pa ka kölnarca nej köl-nar bila.*

Fr.M.

PORABSKI SLOVENC V SOPRONU

Sopron je majhno mesto ob zahodni meji Madžarske, blizu Dunaja, leži nekaj kilometrov od Nežiderskega jezera (Fertő tó). Priljubljeno mesto turistov, znano po svoji zgodovini, lepih zgradbah, znamenitem stolpu (Tűztorony) - podoben stolp je samo še v Pragi. Okrog mesta so bile že nekoč gorice in turisti še danes radi zahajajo v domače kleti na kakšen požirek vina.

V tem mestu živijo Madžari, Nemci, Hrvati, Grki in tudi nekaj porabskih družin. Obiskala sem gospo iz Števanovcev, Ireno Dončec-Grafi. Ko sem pozvonila, je mladostna, prijetna gospa odprla vrata in me z veseljem sprejela.

Povejte mi nekaj besed o tem, kako ste prišli sem, v tako oddaljeno mesto od porabskih vasi...

"Živel smo z družino v Števanovcih. Bilo nas je osem bratov in sester, oče je delal sam, ker je bila mati že tedaj bolehná. V gozd smo hodili delat vsi otroci, da bi si zaslužili za preživetje. Zelo rada imam to vas še vedno in sem jo s težkim srcem zapustila. Leta 1959 sem prišla v Sopron, delala sem v tovarni bombažnih tkanin. Veliko sva delala z možem, otroci, družina zelo zaposlijo človeka. Tedaj niti ni-

sem čutila, kako pogrešam tisto pokrajino. Zdaj to čutim..."

Kje živijo vaši bratje in sestre?

"Ena sestra je še v Sopronu, mlajša živi v Tapolci, ena v Rábafüzesu, druga v Ameriki, starejši brat je v Magyarlaku, mlajši v Sombotelu. Le mlajši brat je ostal doma z mamó.

Kaj pa vaša družina?

"Sin je ostal v Sopronu, hčerki sta se preselili v Bars. Imam pa že tudi dva vnuka. Tu v Sopronu zidamo hišo skupaj s sinom."

Imate ogromno dela. Od Soprona do Monoštra traja potovanje kar nekaj ur z vlakom in tudi avtobusne povezave so zelo slabe s porabskimi vasi, saj določeni vlaki nimajo nobene zveze za naprej. Kako pogosto lahko potujete domov?

"Zdaj, ko sem že upokojena, imam malo več časa kot prej. Pogosto grem domov, včasih ostanem v Števanovcih tudi več tednov, saj je mati zelo stara in bolna in tako lahko skrbim zanjo."

Verjetno se obudijo vaši spomini na otroštvo, ko ste skupaj v rojstni hiši?

"Bili smo zelo revni, vseeno se pa rada spominjam prazničnih dni, ki so bili malo lepši od vsakdanjikov.

Božično drevo ni stalo na mizi, ampak je bilo obešeno na kljuko na strop, pecivo smo sami pekli in ga obesili na drevo, jedli smo kruh s posušenimi slivami. Očeta smo oblekli v Jezuščka in smo se igrali z lesenimi igračkami. Bili smo pa vseeno srečni, vsaj za praznike smo bili skupaj, saj smo drugače ogromno delali že kot otroci. Danes imajo mladi več zahtev, pričakovanj, kar je po eni strani naravno. Lažje je biti srečen, če so naša pričakovanja v skladu s tem, kar lahko dosežemo, in najbolj pomembno je, da živimo v ljubeči družini."

Marca ste se pa podali na zelo dolgo potovanje...

"Potovali smo v Međugorje z eno skupino. Svakinja je šla z mano, ona je bila tam že trikrat. Potovanje je trajalo 21 ur, ampak nam se resnično ni zdelo dolgo. Molili smo po vsej poti. Opoldne smo prispeli v Međugorje. Prej nisem hotela verjeti vsega, kar so mi povedali o tem kraju. Človek vedno dvomi, vedno išče dokaze... Naša vodička je zelo lepo predstavila kraj že na avtobusu. Avtobus je bil čisto vsakdanji, ni bil luksuzni, saj smo šli na romanje. Na poti nismo bili ne žejni ne lačni. Štirideset nas je bilo, ampak bili smo enotni, nihče ni imel

kakšnih posebnih želja, kot je to navadno na takih potovanjih."

Ste bili najbrž zelo utrujeni, ko ste prispeli?

"Čisto nič nisem bila utrujena... Vsi smo šli gor na goro, po skalah. Sram me je bilo, ko sem videla, da nekateri gredo gor bosi, jaz pa nosim čevlje. Ne znam opisati, kaj sem čutila zgoraj, čudovito je bilo, vsi smo molili in dotaknili se me je božja bližina... počutila sem se zelo lahko, brez skrbi, brez vsakdanjih tegob. Pred cerkvijo sedijo duhovniki na stoli in ljudje lahko gredo k spovedi, ker je znotraj cerkve preveč obiskovalcev."

Poznate še molitve v narečju ali po madžarsko molitev?

"Večerno molitev in oče-naš vedno molim v narečju, sploh ko sem doma v Števanovcih. Veliko molitev sem se pa naučila tu v Sopronu in jih znam samo po madžarsko."

Tu v Sopronu se pogovarjate v narečju?

"Žal ne, samo v Števanovcih."

Kam vas bo vodila naslednja pot?

"Kmalu grem spet domov. Zelo rada pa bi šla še enkrat na romanje... verjetno avgusta."

Srečno pot vam želim.
Julija Balint

OB KRISTUSOVEM TRPLJENJU NA ODRU V LAŠKEM...

Želja, videti Pasijon-dramsko uprizoritev Kristusovega trpljenja, me je spremljala že iz otroštva. Moj pokojni oče Štefan, velik delavec in ljubitelj

12-13) Ob Pasijonu naj bi začutili prav to, kako velika je božja ljubezen do nas," je poudaril duhovni voditelj celjske pasijonske skupine, pater Marjan

cev, ki ostajajo povezani v občestvu-družini. Ta na poseben način deluje v laški župniji. Igralca - zakonca Renata Kolšek - Marija, Jezusova mati in

je množica mladih, ki rastejo v veri. Upanje vzbujajo zamišljeni obrazi gledalcev po ogledu Pasijona. Žal za postavitev moralnih in kulturnih vrednot na pravo mesto ni zadosti le ena uprizoritev, ampak dolgotrajna prevzgoja človeka. Pasijon je le kapljica, toda jezero je sestavljeno iz njih."

Več igralcev nastopa v Pasijonu drugič, nekateri celo tretjič. Vsa leta so bili povezani v veroučni skupini, pozneje pa v pevskem zboru pod vodstvom prof. Alenke Belej. Ta spremlja Pasijon z orgelsko glasbo, solisti in vokalnim petjem. Sodelujejo tudi mladinci iz kapucinske in župnijske cerkve v Celju z duhovnim vodjem pasijonske skupine patrom Marjanom Gačnikom, ki igra v Pasijonu vlogo apostola Tadeja.

Pasijon sem si ogledala po prihodu iz Svete dežele ob 3000-letnici Jeruzalema na veliki petek, 4. aprila letos v Kulturnem centru v Laškem. Tako mi je bila želja spremljati Kristusovo trpljenje na odru iz otroštva še poglobljena. Ponovno so mi bili priklonjeni v spomin zgodovinski dogodki naše vere, s katerimi sem se soočala v muzeju Frančiškanske biblične šole v samostanu bičanja v Jeruzalemu, h kateremu spada tudi arheološki muzej v samostanu Flagellatione in muzej v Nazaretu. V Laškem sem z igralci podoživljala vhod v Jeruzalem, prisotnost Marije, maziljenje v Betaniji, zadnjo večerjo, Oljsko goro, Jezusa pred zborom, Petrovo zatajitev, Jezusa pred Pilatom, obsodbo, Klavdijo-Pilatovo ženo, križanje in vstajenje.

Številni obisk iz vseh krajev Slovenije v dvorani Kulturnega centra Laško na veliki petek, kjer so bili navzoči od staršev z dojenčki v naročju do starih ob pomoči bergelj in brisanje solz med predstavo, potrjuje, da je Kristusovo sporočilo aktualno tudi za naš prelomni čas.

Mag. Karolina Godina, dr. med.

... DO MADŽARSKE

Prireditve

-14. maja so na gornjeseniški osnovni šoli priredili recitacijsko tekmovalstvo, katerega sta se udeležili seniška in monoštrška šola. Po tekmovalstvu so se učenci srečali s pisateljem Ferijem Lainškom.

-18. maja ob 18. uri bodo na G. Seniku v galeriji starega župnišča otvorili razstavo mlade tekstilne oblikovalke Kornelie Surján. Razstava bo na ogled do 23. junija.

-19. maja ob 10.30 bodo v kulturnem domu v Števanovcih nastopile amaterske skupine OŠ Gornji Senik. Med nastopajočimi bodo lutkarji z igrice "Svet napau". Skupino je pripravil M. Roš, vodi jo Ildiko Treiber. V programu bosta sodelovali tudi pevski zbor in otroška folklorna skupina, ki ju vodi Ibolya Neubauer.

-21. maja bo gledališka skupina "Nindrik indrik" nastopila v grajski dvorani v M. Soboti.

-24. maja bodo v M. Soboti priredili revijo folklornih skupin ter ljudskih godcev in pevcev, katere se bodo iz Porabja udeležile naslednje skupine: Folklorna skupina z G. Senika, pevke iz Monoštra, ljudske pevke iz Števanovcev ter Ansambel L. Korpiča in ženski kvartet.

Mešana komisija v Budimpešti

21. in 22. maja se bo v Budimpešti sestala madžarsko-slovenska manjšinska mešana komisija. Tokratni gostitelji so Madžari. Na sestanku bodo pregledali, kako se uresničujejo naloge na podlagi sporazuma o zaščiti manjšin. Madžarska stran, ki jo vodi Csaba Tabajdi, državni sekretar za manjšine, se je predhodno sestala v Budimpešti 10. maja.

prekmurske zemlje, kristjan, je namreč še v visoki starosti rad ponavljal vlogo Pilata, ki jo je odigral v mladosti pred drugo svetovno vojno v Pasijonu v svoji župniji Črenšovci. Gledalci so mi povedali, da se je tako uživel v vlogo, da je na odru ob obsodbi Kristusa zajokal. Sedaj, ko ga ni več med nami, nadaljuje pripovedovanje o Pasijonu in očetu vlogi Pilata naša mama, ki večkrat obuja spomine ob fotografiji igralcev v Pasijonu po 50-letih srečanja v Črenšovcih.

Iz tega je razvidno, kakšno vlogo so odigrali ljudski odri pri podeželskem prebivalstvu pred drugo svetovno vojno pri oblikovanju človeka in kako daleč v naslednje generacije sega njihovo duhovno delovanje.

Sredi današnjih številnih raztrganih slovenskih družin, diskotek in mladinskega kriminala nam ponovna uprizorjanja Pasijona na Slovenskem niso prepotrebno Kristusovo sporočilo: "To je moja zapoved, da ljubite drug drugega, kakor sem vas ljubil jaz. Nihče nima večje ljubezni, kakor je ta, da kdo da življenje za svoje prijatelje." (Jn 15,

Gačnik v povzetku Pasijona, pripravljenem za gledalce.

Beseda pasijon izvira iz latinske besede passio, kar pomeni trpljenje. Igro o Kristusovem trpljenju so po vsej Evropi uprizorjali v začetku 18. stoletja. Najbolj znane so bile pri

Tomaž Kolšek-Pilat, sta ganljivo v povzetku Pasijona zapisala: "Tu sva se pred desetletji spoznala, o ljubezni nekajkrat igrala, iz tega se ljubezni naučila in se srečno poročila. Zato pa mladi vam v nasvet, v družbi je laže najti svoj cvet." Laški pasijon se

nas kapucinske procesije v Ljubljani. Edini iz tistega časa ohranjeni Pasijon je škofjeloški Pasijon, ki pomeni tudi začetek dramskega verza na Slovenskem. V istem času kot v Škofji Loki pa se je odvijal tudi v Laškem v obliki procesije iz Laškega do Marije Gradca. Leta 1936 so ga urizorili na trgu pred laško cerkvijo. Ponovno ga je uprizorila laška veroučna skupina na župnijskem dvorišču leta 1989. V njem je nastopilo več kot 60 igral-

loči od Pasijonov po svetu po oceni gledalcev iz tujine po tem, da v njem nastopa tudi dvakrat Marija Magdalena.

Letos so v Laškem 4-krat uprizorili Pasijon pod vodstvom prizadevne, naravno inteligentne režiserke, matere štirih otrok v pričakovanju petega, Magdalene Hrastnik. Njen mož sodeluje v vlogi Jezusa. Sama pravi: "Le z njim sem upala na dolgo in naporno pot izvedbe igre o Kristusovem trpljenju. V veselje nama

Tekmovanje v zgodovini

IZ ŠTEVANOVCEV DO PRVEGA MESTA V ŽUPANIJI

Zvoni telefon v Uredništvu časopisa Porabje. Pri telefonu je profesor Visoke pedagoške šole v Sombotelu, Ferenc Štipkovič, član Madžarskega zgodovinskega društva. "Rad bi vas seznanil z dobro novico. Madžarsko zgodovinsko društvo in Zavod za šolstvo Želzne županije sta razpisala tekmovanje v zgodovini za srednje šole v Želzni županiji. Izmed dijakov prvega letnika je prvo mesto dosegla dijakinja Anita Kovač iz monoštrske gimnazije Vörösmarty, ki je doma iz Števanovcev. Moram jo pohvaliti, ker je bila odlično pripravljena in razpolaga z velikim znanjem. Bil bi vesel, če bi s tem seznanili porabske bralce v vašem časopisu. Lahko ste ponosni na njo."

Z veseljem smo sprejeli novico in obiskali Anito, ki je zelo simpatična, prijazna ter dobro razpoložena mladenka. Pogovarjali smo se tudi z njeno profesorico zgodovine.

brala. Ko sem imela "lunkno" med poukom, me je izpraševala, sva se pogovarjali o snovi. Naučila sem se oz. prebrala vse, kar mi je predlagala."

Kako poteka predmetno tekmovanje na srednjih šolah?

"Okrajno tekmovanje (prvi krog) smo imeli na gimnaziji. Dobili smo test, ki smo ga pisali dve uri. Organizatorji so določili, da zmagovalci morajo doseči 75 točk. Toliko točk je v županiji doseglo veliko dijakov, zato so dvignili na 80 točk. Jaz sem imela 83 točk. Na županijskem tekmovanju je tekmovalo 19 srednješolcev, 19 nas je bilo iz raznih gimnazij, 9 pa iz strokovnih srednjih šol. Najprej smo rešili pisno nalogo, potem smo pa ustno odgovarjali. Za pripravo smo dobili 19 minut. Pri ustnem delu smo imeli dve temi in smo se lahko sami odločili za eno izmed njih. Obdobje Perikleja. Razcvet kulture v antičnih Atenah.

bere. Zgodbe so mi bile všeč. Tako sem se navadila brati o zgodovini. Tudi sedaj najraje berem zgodovinsko literaturo, ker me zanima vse, kar se je dogajalo s človeštvom. To znanje sem zdaj lahko tudi pokazala."

Kakšna učenka si bila v osnovni šoli?

"Imela sem vedno odlično spričevalo."

Kakšne načrte imaš, kaj bi rada postala?

"Konkretno še ne vem, samo toliko, da bo povezano z zgodovino."

Kako so sprejeli profesorji in sošolci tvoj uspeh?

"Vsi so mi čestitali in se veselili, posebno moja profesorica zgodovine. Dobila sem tudi ravnateljeva pohvalo."

Profesorica Katarina Für, s kakšnimi občutki ste sprejeli novico, da je vaša dijakinja zmaga?

"Moram povedati, da sem zelo zelo vesela in ponosna, ker imam tako sposobno in pridno dijakinjo. Mislila sem si, da bo Aniti koristilo tekmovanje, kajti ni neka ekstravertirana osebnost, je izredno skromna in resna. Po mojem, do zdaj niti njeni sošolci niso odkrili njenega temeljitega znanja."

Anita je že na okrajnem tekmovanju dokazala svoje znanje. Test je odlično rešila, daleč boljše od drugega najboljšega. Med pripravi sem jo nekajkrat kontrolirala, ji predlagala knjige za branje, oziroma kaj za naučiti. Moram priznati, vse je naredila. Razpolaga z odličnimi sposobnostmi, obenem je pa zelo pridna. Na tekmovanju v Sombotelu sem se lahko bolj prepričala o njenem temeljitem znanju. Nisem vedela, kdaj pride na vrsto, saj so nas že na začetku "ločili". Ko so že prišli na vrsto skoraj vsi tekmovalci, Anita pa še ni bilo, sem postala živčna, kje je, kaj je z njo. No, ko so klicali številko 19, je vstopila. Je že na začetku pritegnila pozornost komisije, ker je "potrpežljivo" počakala na trenutek, da se je vsakdo posvetil njej. Ko je začela pojasnjevati svoja razmišljanja o temi, so navzoči

NAŠE PESMI

SEJAJ ŽITO

/:Sejaj žito, no pšenico,
tau je zimski krū./

/:Moji bratci so sejali,
samo jaz šče nej./

/:Jaz bom tūdi, jaz bom tūdi,
naj me Baug živi./

/:V našoj vesi takša
dekla,
ka jo dobro vejim./

/:Gde jo srečam, tam jo
rečem,
Micka dober dēn./

/:Kama si pa prstan
djala,
kaj sem ti ga dau./

/:Pozlatari sam ga dala,
daj m'ga pozlati./

/:Pozlatar je takši
huncut,
kaj t'ga zataji./

/:Zatajiti ga ne more,
ar ime ma gor./

/:Pazi dūšo, pazi srce
ka ga ne zgibiš./

/:Zaročila miva sva se,
pred gospaūdom tam./

(Slovenska ves)
-mkm-

profesorji začeli vpraševati drug drugega, čigava je, od kod je, kdo je. Moram povedati, da sem zelo ponosno odgovorila, da je "moja". Prisluhnila sem nastopom 18. tekmovalcev. Poznalo se je, da so se vsi drugi pripravljali le iz učbenikov, samo ona se je pripravljala tudi iz drugih virov. Pred tekmovanjem sem na skrivaj upala, da bo dosegla vsaj 2. mesto. Ko sem lahko primerjala njen nastop z drugimi, sem vedela, da je daleč najboljša. Takrat še nisem vedela, da je tudi test rešila odlično. Čudovito doživeti je bilo poslušati njeno samozvestno odgovarjanje. Temo je odlično povzela. Ko je predsednik razglasil rezultate in povedal, da je prvo mesto dosegla Anita Kovač, za občutek, ki me je prevzel, ni izraza. Od 70 točk je dosegla 66, drugi najboljši pa 58.

Vedela sem, da je zanesljiva dijakinja, ampak nisem je poznala kot tekmovalke. Gotovo, da je pozitivno vplivalo nanjo tekmovanje iz verouka v osnovni šoli. Važno je, da je verjela v to, da je s svojim znanjem "konkurenčna". Po mojem sem ji največ pomagala s tem, da sem ji zaupala, sem jo spodbujala in prepričala, da je sposobna zmagati. Še malo

časa sodelujeva, saj je šele v prvem letniku. Zato sem jo prosila, naj se zahvali tudi učiteljem zgodovine na osnovni šoli v Števanovcih, kajti ta lep rezultat smo dosegli vsi skupaj."

Kaj pričakujete oz. upate o zvezi z njo v prihodnje?

"Upam, da se bo uspeh nadaljeval. Tisti, ki tako temeljito osvaja zgodovino in se tako aktivno zanima za zgodovino, mora imeti notranjo spodbudo. Bo imela prilike, kjer lahko dokaže svojo znanje. Nisem je še vprašala, kaj hoče postati, kje hoče študirati po maturi, upam pa, da na filozofski, pravni ali ekonomski fakulteti, kjer je zgodovina važen predmet. Zdjaj so me obvestili, da Komisija za šolstvo županijske skupščine s partnerjem iz Slovenije organizira tabor mladih zgodovinarjev in arheologov, ki se intenzivno zanimajo za zgodovino. Polovica udeležencev bo iz Slovenije polovica pa iz Želzne županije. Takoj sem prijavila Anito in njeno prijateljico. Mislim, da se bo veliko naučila in zbrala izkušnje, ki ji bodo gotovo koristile v prihodnosti. Upam, da ostane tako pridna in prizadevna. Ona je biser prvega letnika. Poučevati mi jo je v veliko veselje in zadovoljstvo."

K. Fodor

Anita Kovač in njena profesorica

Anita, kako si dosegla tako lep rezultat?

"Zgodovina je moj priljubljen predmet. Snov tega tekmovanja pa posebno dobro razumem. Z marljivostjo sem se redno pripravljala. Pri pripravi mi je pomagala profesorica zgodovine Katarina Für."

V čem ti je pomagala profesorica?

"Po njenem mnenju imam dobre sposobnosti. Zato mi je predlagala, naj se prijavim na okrajno tekmovanje. Ker sem tam uspešno rešila test, sem šla naprej na županijsko tekmovanje. Ko sem se pripravljala, mi je dajala gradivo, knjige, ki sem jih pre-

Izbrala sem prvo temo in mi je uspelo."

Ali si na tihem upala, da boš končala med prvimi?

"Da, ker sem se redno pripravljala."

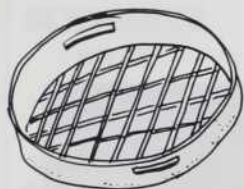
Kako so bili razpoloženi tekmovalci?

"Vsi smo bili živčni, mrzlični. Razpoloženje je bilo zelo napeto."

Kdaj si vzljubila zgodovino?

"Že v petem razredu osnovne šole, ko smo začeli spoznavati zgodovino. Zgodovina pradože in starega veka me je privlačila. Moj brat je zmeraj bral zgodovinske romane. Začela sem se zanimati, kaj

Kaj je tau?

Kak se zove

na Gorenjon Siniki.....
na Dolenjon Siniki.....
v Ritkarovci.....
na Verici.....
v Števanovci.....
v Andovci.....
v Slovenskoj vesi.....
v Sakalauvci.....

Rešitev iz številke 8/1996

napajalnik - lesena posoda (25 l) za napajanje živine v hlevu
itatódézsza - faedény (25 l) az állatok itástálóbán történő itatásához

Tak se zove: na Gorenjon Siniki, v Sakalauvci: pitli, v Slovenskoj vesi: pikli, v Andovci: škafica, v Števanovci: piklin, na Verici: škaf, pitli,

Tak so nūcali: v pitlini so krave napajali v štali.

"MARKO SKAČE, MARKO SKAČE" PA PLAKAT

Gda prštete naslov (cim) mojga maloga članka, te te mislili, ka je pri meni nika nej vreda. Morem vam pa povedati, da sam eške vreda. No, Baug vej, ka se pa ma zgoditi po tejm. Paškim se raztomačiti, ka bi s tejm naslovom rada povedla.

4. majuša po podneva - kak je že navada dugo lejt - na D. Seniki se lūstvo v kulturni daum tere. Sploj pa matere, stare mame pa deca. Šaularge, steri s Senika v Varaš odijo v šaulo - pa deca iz seniškoega vrteca so pripravili program za materinski den. Tak cenim, ka se njim je tau baukše priškalo, kak bi sami mislili. Puni kulturni daum je bio, program pa sploj lejpi. Leko me pa taužeiti, ka sam ge pristranska (elfogult), ge ranč tau ne tajim. Meni je - pa kak sam vidla, nej samo meni - sploj lepau bilau, da so naš mali z vrteca trojezični program meli. Dobro se spominjam, ka so lani samo vogrski pa nemški meli svoj program. Hūdo je bilau tisto gledati pa poslušati. Na, gnes je pa slovenska samouprava s starišami vred nazaj sprajla v vrtec slovenski jezik tū. Vzgojiteljice so na pomoč zvale svojo varuško, ki je Slovenka, pa etak se gnes deca slovenski tū pogučava, ranč tak kak vogrski pa nemški.

"Marko skače, Marko skače," so spejvali pa plesali. Po tistem pa je prišla nemška polka. Lepau bi pa bilau, če bi se tau tadale delalo v šauli tū, če

bi deco stariše na slovensčino tū not dali spisati. Samo ka tau že néde tak gladko. Zakoj nej - kak sam že večkrat prajla - je nej samo subjektivna stvar. Toga cajta smo dosti šteli v Porabji od toga. Ge tau zdaj neškem (o)ceniti, samo telko vcuj povejm, ka je (v)zroke potrebno malo globše gledati. Sploj dosta se ji najde, če iškemo. Med dostimi bi ge na kratko samo ednoga naprej vzela.

Porabski lūdje so v svojoj zgodovini dosta trpeli. Nej tak dugo se je eške za vsakdanašnji krū trbelo strašno mantrati. Nej tak dugo, da so je preganjali za toga volo ka so Slovenci. Prišo je pa malo baukši cajt, lūdje so vse bole steli tau, aj njim baukše bau, aj vseuč vkūp spravijo. Svojo deco so tamta orientirali, gde de baukše slūžo, gde de

emo delo. Žau, so pa med tem vse bola pozabili na dūšne stvari, na slovenski materni jezik. Gnes so fabritje v našoj krajini več ranč vogrski nej. Nemci so prinesli pejnaze, tam geste delo. Tam pa trbej nemški tū znati. Odtoc gledano je pa vse čisto.

Liki zatok po mojem de - vūpajmo se - po tejm ovak tū. Etognauk sam na D. Seniki zaglednila eden plakat, gde je pisalo, ka prej v Varaša iščejo v edno bauto prodajalke (bolti eladókot), štere znajo ali nemški ali slovenski jezik. Kak tam stojim, za menov edna mlada etak pravi: "No, aj v vrag vzeo. Tri leta nejmam že dela, gezik sam se pa nej včila. Zdjad tadale leko skaus pristov gledam."

Dobro bi bilau, če bi vse več takši plakatov bilau.

I. Barber

PREDAVANJE NA OSNOVNI SOLI NA GORNJEM SENIKU

To, česar še niso videli mladi porabski Slovenci, jim je pričaral prof. Evgen Titan s svojimi barvnimi diapozitivi na predavanju *Slovenija in njene naravne lepote*. Čudovite in izbrane posnetke, ki jih je ustvarjal na svojih pohodih po gorah in ravninah, več let skozi čas, je prikazal v minulem tednu izredno zainteresiranim, mladim učencem na osnovni šoli na Gornjem Seniku. Še posebej pa je bilo prijetno in toplo pri mladih srčih poslušalcev, ker je bilo predavanje spremljano z igranjem na ustno harmoniko, iz katere je zvenela pristna ljudska pesem, ki so jo prisotni obogatili s petjem besedila znanih pesmi.

Dobrega razpoloženja pri vseh prisotnih, ravnateljici, učiteljicah, učencih in predavatelju, je bilo obilo, tudi po predavanju in ob samem slovesu, ko so si zaupali, da se resnično lahko poslovijo samo z lepim pozdravom "Nasvidenje prihodnjic!"

MATERINSKI DAN

V vrtcu v Števanovcih smo praznovali 3. maja materinski dan. Približno en mesec smo se pripravljali, učili smo se madžarske in slovenske pesmi, da bi se z njimi zahvalili materam in babicam za njihov trud. Ljubezen do svojih otrok in vnukov pozna vsaka mamica in babica.

"Malo srce imam, tebi ga dam..." so recitali malčki za zahvalo ter svojim mamicam in babicam predali cvetje in darilca (srce), ki so jih sami pripravili. Hvala mamicam in babicam, da so prišle na proslavo. Tudi v imenu malčkov jim želimo zdravje in jih prosimo, da bi ostale skrbne mamice in babice.

Agica

Holec

* * *

Prva majska nedelja je dan mamic, babic, prababic. Ta dan je bilo v gornjeseniškem kulturnem domu živahno, lepo, veselo. Otroci gornjeseniške Osnovne šole so nam mamicam priredili uro in pol trajajoči program. Otroci so prepevali, igrali, plesali pa še lutkovna skupina se je predstavila. Program je bil zelo bogat.

Rada bi se zahvalila gospodu profesorju glasbe iz Slovenije. On se je trudil s porabskimi otroci, da bi jih naučil igrati na harmoniko. Upajmo, da se prihodnje leto najde več Žoltijev pa Viktorjev. Našim učiteljicam čestitam, ker so otroke lepo pripravile na nastop na odru. Hvala Bogu, da ta mladi rod še ni docela pozabil slovenske besede. Otroci! Pohvaliti vas moram! Želim vam več takih lepih programov. Prisrčno Vas pozdravlja teta Vera.

Vera Gašpar

članica predsedstva Slovenske zveze Gornji Senik

MOJ PULOVER

Mama mi je spletla nov pulover. Naredila ga je iz rdeče kosmate volne. Ovratnik je skvačkala in ga prišla okrog vratnega izreza. Sprednji del puloverja je okrasila s perlicami. Zelo rada ga nosim, če grem kam na obisk ali v šolo. Ponosna sem na mamico.

Klaudia Lazar 3.r.

OŠ G. Senik

VABILO

Zveza Slovencev na Madžarskem, Slovenska manjšinska samouprava v Števanovcih in Državna slovenska manjšinska samouprava vabijo na prireditve

PORABSKIH DNEVOV 1996

v Števanovce

Program:

SOBOTA, 25. maj

Športni program
13.00 Tekma nogometnega prvenstva v županijski drugi ligi Števanovci - Monošter II.
17.30 Prijateljska nogometna tekma Števanovci - Ekipa iz Slovenije
20.00 Veselica v gostilni, igra ansambel Lacija Korpiča

NEDELJA, 26. maj

9.30 Dvojezična maša v farni cerkvi.
Pri maši sodeluje MePZ Avgust Pavel z Gornjega Senika
13.30 Kmečke igre na prostem pri taboru
16.30 Nastopi kulturnih skupin iz Slovenije in Porabja na prostem

Večer zabava v taboru. Igra ansambel Črnko iz Cepincev

MEGHÍVÓ

A Magyarországi Szlovének Szövetsége, Apátistvánfalva Szlovén Kisebbségi Önkormányzata és az Országos Szlovén Kisebbségi Önkormányzat tisztelettel meghívja Önt a

RÁBAMENTI NAPOK rendezvényekre.

Helye: Apátistvánfalva

Program:

május 25. szombat

Sportrendezvények
13.00 Megyei II. osztályú labdarúgó mérkőzés Apátistvánfalva - Zsida
17.00 Barátságos labdarúgó mérkőzés Apátistvánfalva - Szlovéniai csapat
Este bál a kocsmában, játszik a Korpiács zenekar

május 26. vasárnap

9.30 Kéthelyvű mise a katolikus templomban
A misén közreműködik a felsőszőlőközi Pável Ágoston vegyeskar
13.30 Népi játékok a tábor mellett
16.30 Kulturműsor a szabadtéri színpadon szlovéniai és Rába-vidéki csoportok közreműködésével
Este bál a táborban. Játsszik a szlovéniai Črnko zenekar.

Sreča

Gnauksvejta je sto v ednoj vesi kantor oženi ti svojo leipo (h)čer. Žalostno je pa samo tau bilau, ka je za tau nej emo pejnaze. V cerkvi je dau vooznaniti, naj verniki baudejo tak dobri, pa naj njegvi laun za 3 lejta naprej vöplačajo. On tau vörno dojaslužü.

Cerkvene kotrige so si sedle, zgučale tau prošnjo. Etak pravijo kantori: "Vejš človek, tau je nevarno delo. Ka pa če ti prva mergeš kak té dug dojrpteče. Ka mo te mi prajli lüdam?"

Kantor pa etak: "Dragi lüdje! Lepau vas prosim, itak mi napravjte tau. Vü-pam se, da mo eške tri lejta živo, pa te te meli vi srečo. Če bi me pa Baug prva k sebi pozvau, te sam pa ge srečen."

Klonckajte

Našomi Ivani pa Mariški se je sin naraudo. Na krstitje je pozvau Ivan svoje padaše tü pa njim etak pra-

NIKA ZA SMEJ

vo: "Če pridete, batrívno klunckajte po vratay z nogami."

Zdaj pa padaške etak pitajo Ivana: "Zakoj bi pa z nogami klunckali, vej pa mamó roke."

Ivan pa: "Roke, roke. Ge vü-pam, da ne pridete s praznimi rokami."

I. Barber

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:

SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993, se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3. zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92)
ISSN 12187062.

Časopis izhaja z denarno pomočjo Javnega sklada za narodne in etnične manjšine.